

LLYFRGELL GENEDLAETHOL CYMRU

CYFRIFON BLYNYDDOL 2000/2001

ADRODDIAD BLYNYDDOL Y CYNGOR

Cefndir Statudol

Sefydlwyd Llyfrgell Genedlaethol Cymru trwy Ymgorfforiad Siarter Frenhinol dyddiedig 19 Mawrth 1907 (a Siarter Atodol yn cynnwys darpariaethau cyfansoddiadol a llywodraethol pellach ar 5 Medi 1911). Caniatwyd Siarter Atodol ychwanegol ar 27 Ebrill 1978. Yn ystod 2000/2001 fe'i hariannwyd yn bennaf o gymorthdaliadau'r Llywodraeth a ddarperir drwy'r Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Parotwyd y cyfrifon hyn yn unol a chyfarwyddyd a wnaed gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chytundeb y Trysorlys o dan Adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Mae copi o'r cyfarwyddyd ar gael oddi wrth y Cyfarwyddwr Cyllid.

Rhennir y Llyfrgell yn bedair prif adran: Llyfrau Printiedig, Llawysgrifau a Chofysgrifau, Darluniau a Mapiau, ac Adran Gweinyddiaeth a Gwasanaethau Technegol. Yn 2000/2001 dechreuodd y Llyfrgell broses i ad-drefnu strwythur yr adrannau canlynol: Adran Gwasanaethau Casglu, Adran Gwasanaethau Cyhoeddus, Adran Gwasanaethau Corfforaethol ac Adran y Llyfrgellydd. Ni fydd yr ad-drefnu hwn yn golygu unrhyw newid polisi. Mae'n un o'r chwe llyfrgell adnau cyfreithiol yn y Deyrnas Gyfunol ac Iwerddon. Derbyniwyd y Llyfrgell gan Feistr y Rholiau ym 1926 yn lle cymwys i dderbyn a chadw cofysgrifau; i gadw Archifau'r Eglwys yng Nghymru, a dderbyniwyd ym 1934, a Chofysgrifau'r Eglwys yng Nghymru, a dderbyniwyd ym 1944; a thrwy orchymyn yr Adran Brofegu trosglwyddwyd y Cofysgrifau Profeg Eglwysig ym 1945. Fe'i dewiswyd, ym 1960, yn gadwrfa cofysgrifau arbennig o dan y Ddeddf Cofysgrifau Cyhoeddus, 1958.

Amcanion

Prif amcanion y Llyfrgell yw casglu, diogelu a chynnal deunydd llawysgrif a chofysgrif argraffedig, darluniadol a chlyweled sy'n ymwneud a phoblogaeth Cymru a'r Gwledydd Celtaidd, a deunyddiau i hyrwyddo addysg uwch ac ymchwil lenyddol a gwyddonol, yn unol ag Amcanion y Llyfrgell fel y'u nodir yn ei Siartrau Brenhinol.

Elusen

Y mae'r Llyfrgell yn elusen gofrestredig, Rhif elusen 525775, Rhif TAW 122 1209 32.

Swyddogaethau Craidd

Nodweddir gweithgareddau'r Llyfrgell gan raglenni gwaith parhaus yn hytrach na chan gynlluniau tymor byr. Mae'r swyddogaethau craidd isod yn cynrychioli'r gwaith cwbl hanfodol y mae'n rhaid i'r Llyfrgell ei wneud er mwyn cyflawni ei Siarter. Y rhain felly sy'n cyfansoddi busnes hanfodol a pharhaus y Llyfrgell. Ni ragwelir y bydd y swyddogaethau craidd hyn yn newid:

1. darparu gwasanaeth effeithiol ac amserol i ddefnyddwyr pell ac agos llawrestrau trwy gyfrwng gwasanaethau cludo ac ymholiadau a thrwy ddarparu catalogau a papur a rhai wedi'u hawtomeiddio.

2. casglu defnyddiau trwy adnau cyfreithiol, pryniant, rhodd, cymynrodd, cyfnewid ac adnau, yn unol a'r polisiau datbygu casgliadau diffiniedig a lunnir yn unol a thelerau'r Siarter a phrosesu a storio'r defnyddiau a gesglir.

3. cadw a gwarchod defnyddiau yn y casgliadau.

4. dehongli a rhoi cyhoeddusrwydd i'r casgliadau trwy gyfrwng arweinlyfrau, cyhoeddiadau, llyfryddiaethau printiedig ac ar lein, arddangosfeydd, darlithoedd a thrwy unrhyw gyfrwng priodol arall, a chynhyrchu a chynnal y llyfryddiaeth genedlaethol.

5. gwneud cyfraniadau arbenigol a phroffesiynol a chydweithredu ar lefel Cymru, y Deyrnas Unedig ac ar lefel ryngwladol.

Ategir y swyddogaethau craidd hyn gan strwythurau rheolaeth priodol, rheolaeth ariannol effeithiol a rhaglenni hyfforddi a datblygu staff.

Canlyniadau ac Adfeddiadau

Paratoir y cyfrifon dan Adran 9(4) Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992, ar ffurf a bennwyd gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Yr adnoddau net a dderbyniwyd gan y Llyfrgell ar gyfer y flwyddyn ariannol oedd £0.189m (1999-00 dderbyniwyd £0.028m). Cyfanswm yr adnoddau a dderbyniwyd oedd £8.641m (1999-00 £7.220m) a gwariwyd cyn costau tybiannol £8.452m (1999-00 £7.192m). Gwerth cronfeydd yn weddill ar 31 Mawrth 2001 oedd £46.915m (2000 £46.921m).

Dangosir perfformiad y Llyfrgell yn erbyn targedau Cynulliad Cenedlaethol Cymru isod:

		Targed	Gwirioneddol
1	Rhaglen Oldrosi: Cofnodion Cymreig	7,000	8,871
2	Gofal Cwsmeriaid: amser dosbarthu	90%	89.7%
3	Rhifau Ymwelwyr	52,500	96,563

--	--	--	--

Rhoddir y rhain, ynghyd â sylwadau ategol, yn Adroddiad Blynyddol y Llyfrgell hefyd.

Braslun o Weithgareddau

Cyfeiria prif weithgareddau'r Llyfrgell at yr amcanion a ddiffinnir uchod.

Adroddir am ddatblygu gweithgareddau yn yr Adroddiad Blynyddol y mae'r Cyfrifion Blynyddol hyn yn rhan ohono.

Prisio Asedau Sefydlog Diriaethol

Comisiynodd y Llyfrgell ail-brisiad gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio o dir ac adeiladau yn ystod 2000/2001 yn unol â rheoliadau'r Trysorlys a chyfarwyddiadau cyfredol cyfrifyddu cost i gyrff cyhoeddus. Dangosir tir ar ei werth agoriad ar y farchnad ac asedau sefydlog diriaethol eraill ar gost adnewyddu ostyngol a chânt eu haddasu'n flynyddol trwy fynegrifiad rhwng pob ad-brisiant ffurfiol.

Asedau Sefydlog

Y newidiadau mwyaf arwyddocaol yn yr asedau sefydlog yn ystod y flwyddyn oedd:

- i. Prynu caledwedd cyfrifiadurol a gwella'r rhwydwaith o fewn y Strategaeth Systemau Gwybodaeth.
- ii. Gosod system gwres canolog newydd yn y Llyfrgell fel rhan o waith cynllun Profiad yr Ymwelydd.

Lladrad o Gasgliad y Llyfrgell

Ym mis Chwefror 2001, tynnwyd sylw staff y Llyfrgell at y ffaith bod oddeutu 70 o blatiau o fapiau hanesyddol a phrin wedi cael eu dwyn o gasgliad y Llyfrgell. Mae gwerth y mapiau hyn ar y farchnad eto i'w bennu; sut bynnag mae Ceidwad Tros Dro'r adran darluniau a mapiau'n amcan ei fod yn sylweddol.

Yn dilyn darganfod y lladrad, cynhaliwyd adolygiad trylwyr o'r amgylchiadau ac mae wedi sefydlu nifer o

fesurau i wella diogelwch corfforol y casgliad. Cafodd canlyniadau'r adolygiad hwn eu cyfleu i swyddogion yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru ym mis Ebrill 2001, yn unol â gofynion y Trysorlys.

Fel nodwyd yn Nodyn 1 i'r Cyfrifon hyn, mae'n rhan o bolisi cyfrifyddol y Llyfrgell i beidio â chynnwys gwerth y Casgliad o fewn y Fantolen, gan yr ystyrir bod yr asedau hyn yn rhai anaralladwy. Gan hynny, ni chynhwyswyd unrhyw ddilead yn y Datganiad Gweithgaredd Ariannol mewn perthynas â gwerth neu amcangyfrif o werth y mapiau a ladratwyd.

Datganiad y Comisiynwyr Elusennol ynglyn ag Arferion Cymeradwy

Cyhoeddwyd Datganiad o Arferion Cymeradwy i elusennau (SORP) gan y Comisiynwyr Elusennol fis Hydref 1995. Mae'r Llyfrgell wedi cydymffurfio i'r SORP ers cyfrifon 1996/97.

Datblygiadau'r Dyfodol

Mae'r Llyfrgell wedi paratoi ei chynllun gweithredu dan y pennawd "Llwybrau mynediad at addysg: y tair blynedd nesaf". Mae'r ddogfen hon yn nodi blaenoriaethau i ddatblygiad y Llyfrgell yn y cyfnod hyd at 2003/04 ac o blith y rhain dyma'r prif flaenoriaethau:

1. Llyfrgell Ddigidol - nod menter yw cyrraedd cynulleidfa ehangach byd-eang yn wir trwy ddarparu cymaint o wybodaeth ag y gellir dros y Rhyngrwyd. Mae iddi dair rhaglen. Nod y rhain yw:

- Cwblhau rhestru cynnwys y Llyfrgell ar-lein
- Darparu ar-lein gopiâu digidol o eitemau o'r casgliadau
- Casglu, storio a chreu mynediad i gyhoeddiadau di-brint (electronig yn bennaf) a fydd yn deillio o ddeddfwriaeth newydd ar estyn rhychwant adnau cyfreithiol

2. Llyfrgell Agored – bydd menter hyn yn agor y Llyfrgell i grwpiau, megis dysgwyr dros oes, na chawsant wasanaeth fel arfer yn y gorffennol. Nod ei thair rhaglen yw:

- sefydlu canolfan ymwelwyr fel estyniad i adeilad presennol y Llyfrgell. Sicrhawyd cyllid gan Gronfa Treftadaeth y Loteri, y Cynulliad Cenedlaethol a'r Llyfrgell ei hun fel y gall y prosiect hwn fynd yn ei flaen rhwng 2000 a 2003. Bydd cyllid ychwanegol yn ein galluogi i wneud yn fawr o'r cyfleusterau newydd trwy gyflogi staff i wasanaethu ymwelwyr yn benodol. Rhoddwyd cymeradwyaeth Cam 1 I'r cais, ac fe geisir cymeradwyaeth Cam 2 yn 2001/02.
- gweithredu Strategaeth Addysg a Dysgu newydd a baratoir yn 2000-2001, a dechrau arloesi'r casgliadau at bwrpas dysgu yn ogystal ag ymchwil
- agor 'pwyntiau presenoldeb' mewn lleoliadau strategol mewn rhannau eraill o Gymru, i fod yn ffenestr ar y Llyfrgell, gan ddenu'r rhai na ddeuent i Aberystwyth fel arall.

Cyflogi Pobl Anabl

Gweithreda Llyfrgell Genedlaethol Cymru drefn benodi sy'n rhydd o unrhyw gamwahaniaethu ac y mae bob amser yn barod i ystyried ceisiadau gan bobl anabl ac i'w penodi. Ymhellach gwneir pob ymdrech gan y Llyfrgell i sicrhau bod unrhyw aelodau o'r staff sy'n anabl yn cael y cyfleusterau sy'n angenrheidiol er mwyn iddynt gyflawni eu gwaith yn effeithiol.

Polisi Talu Credydwy

Gweithreda'r Llyfrgell drefn arolygu i fesur perfformiad y Llyfrgell yn erbyn "Côd Gwell Trefniadau Talu" y Cydffederasiwn Diwydiannau Prydain. Yn ystod 2000/01, talwyd 94% o'r anfonebau a awdurdodwyd o fewn 30 diwrnod.

Yr Ewro

Nid yw'r Llyfrgell yn credu bydd cyflwyniad yr ewro yn cael effaith sylweddol ar weithgareddau neu gyfrifon y sefydliad.

Ymgynghori a Gweithwyr

Mae Llyfrgell Genedlaethol Cymru yn trosglwyddo gwybodaeth i aelodau ei staff trwy ddulliau amrywiol gan gynnwys cyfarfodydd staff, sesiynau cyfarwyddo tîm,

memoranda agored, memoranda i Benaethiaid Adrannau, ymgynghori ac ymdrafod â Chyngor Whitley ac i'r Undebau Llafur.

Aelodau'r Llys / Cyngor

Y Cyngor yw'r awdurdod gweithredol sy'n gyfrifol am reoli a gweinyddu arian ac eiddo'r Llyfrgell ac iddo y perthyn yr holl arian a gyfrennir gan y Trysorlys neu a ddeillia o ffynonellau eraill a'r holl dir, adeiladau, neu roddion mewn nwyddau a gymynroddir neu a roddir ar gyfer amcanion y Llyfrgell. Er mwyn cydymffurfio i'r Datganiad o Arferion Cymeradwy "Cyfrifyddu gan Elusennau", gweithreda'r Cyngor fel Ymddiriedolwr.

Mae rhestrau o aelodau'r Llys a'r Cyngor a weithredodd yn ystod y flwyddyn a ddiweddodd 31 Mawrth 2001 mewn atodiad i'r Rhagair hwn.

Penodir aelod I'r llys nail ai yn rhinwedd ei swydd gyda'r Llyfrgell, neu gan un o restr o gyrrff penodedig neu drwy gael ei gyfethol gan y llys ei hun.

Nid yw aelodau'r Llys a'r Cyngor yn derbyn tâl. Dibynnir Llyfrgell arnynt fynychu cyfarfodydd ag achlysuron eraill fel gwirfoddolwyr.

Ymgynghorwyr

Bancwyr Banc y National Westminster,

Aberystwyth

Cyfreithwyr Edwards Geldard, Caerdydd

Archwilwyr Mewnol Bentley Jennison, Bryste

Broceriaid Buddsoddiadau Carr Sheppards Crosthwaite, Llundain

Archwilydd

Archwilir y Cyfrifon gan y Archwilydd Cyffredinol yn unol ag Adran 9(8) Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 dros Gymru

Andrew M W Green

Conrad L Bryant

LLYFRGELLYDD A SWYDDOG
CYFRIFYDDOL

TRYSORYDD Y CYNGOR

24 Awst 2001

Llyfrgell Genedlaethol Cymru

Aberystwyth SY23 3BU

LLYS Y LLYWODRAETHWYR

Llywydd

R Brinley Jones, CBE, MA, DPhil, HonDLitt, FSA

Is-Lywydd

T A Owen, MA (Oxon), MA (Cymru), FRSA (ymadawedig Awst 2000)

W J Phillips, MA, LLB (apwyntwyd 23ain Chwefror 2001)

Trysorydd

Conrad L Bryant, CPFA

Aelodau Seneddol Cymru

Barry Jones, BSc (Econ)

Richard Livsey MSc (Agric)

John Marek BSc, PhD, FRAS

Betty Williams, BA

Penodwyd gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Sandra J Anstey, PhD, PGCE

J Elfed Evans

Miss Katherine Hughes, BA, MSc, MRTPI, FRSA

Ian C Lovecy, MA, PhD, HonFLA

Prifysgol Cymru

Yr Athro Keith Robbins, MA, DPhil, DLitt, FRSE, FRHistS

Y Sefydliadau sy'n Cyfansoddi Prifysgol Cymru

Prifysgol Cymru, Aberystwyth

Yr Athro Derec Llwyd Morgan, BA, DPhil, DLitt

Prifysgol Cymru, Bangor

Nigel Soane, MA, DipLib

Prifysgol Cymru, Caerdydd

Yr Athro John Percival, MA, DPhil, FSA

Prifysgol Cymru, Abertawe

Chris West, DipLib, ALA

Coleg Meddygaeth Prifysgol Cymru

Yr Athro John M Lancaster, MPhil, ALA (ymddiswyddwyd Gorffennaf 2000)

Prifysgol Cymru, Llanbedr Pont Steffan

Dr J Cartwright

Prifysgol Morannwg

Jeremy Atkinson, BSC, MPhil, DipLib, ALA

Colegau yng Nghymru a gydnabyddir drwy Ordinhad fel Colegau'r Sector Cyhoeddus

Geraint Thomas

Cyd-Bwyllgor Addysg Cymru

Y Cynghorydd L J Rees, CEng, MIEE

Corff Llywodraethol Coleg Iesu, Rhydychen

Yr Athro T M O Charles-Edwards, MA, DPhil

Cyngor Gwasanaethau Llyfrgell a Hysbysrwydd (Cymru)

Linda Tomos, BLib

Penodwyd gan Fwrdd y Llyfrgell Brydeinig

David Bradbury, MA, ALA, MIInfSc

Cymdeithas Llywodreath Leol Cymru

Y Cynghorydd Meirick Lloyd Davies

J Lloyd Ellis

Mary John

Y Cyngorydd W E Skinner

Y Cyngorydd M J Phillips

Cyngor Sir Ceredigion

Y Cyngorydd J Geraint Jenkins, MA, DscEcon, FSA, FMA

Cyngor Tref Aberystwyth

Y Cyngorydd Llinos Roberts-Young

Cymdeithas Llyfrgelloedd Cymru

Rhys Bebb Jones

Cyngor Celfyddydau Cymru

Dr Hazel Walford Davies

Cyngor Llyfrau Cymru

Miss Gwerfyl Pierce Jones, MA

Confederasiwn Diwydiant Prydain (Cymru)

Robert A Salisbury, LIB

Cyngres yr Undebau Llafur yng Nghymru

Geraint Davies

Llys Llywodraethwyr Amgueddfa ac Oriolau Cenedlaethol Cymru

Mrs Susan J Davies, BA, DAA, PhD

Cymdeithas Cyfeillion Llyfrgell Genedlaethol Cymru

Mrs Nesta Lloyd, MA, DPhil, DAA

Orielau Celf yng Nghymru

Michael Freeman, BSc

Cymdeithas Addysg y Gweithwyr yng Nghymru

Gail Morgan

Cyfetholwyd gan Lys y Llywodraethwyr

Yr Athro Emeritws Ieuan Gwynedd Jones, MA, Dlitt, FRHistS (ymddiswyddwyd 2000)

Yr Athro Emeritws Deidre Beddoe

Alun Creunant Davies, MA

Dr Ceri Davies, Dlitt

Y Tra Pharchedig J Wyn Evans, BA, BD, FSA, FRHistS

J Arfon Hughes, BArch(Cymru)

Roy Luff, OBE, DL, MSc, CEng, FIM, FIEE, FRSA

Handel M Morgan, MBE

Yr Athro Elan Closs Stephens, MA

John Watkin, FRSA

Y CYNGOR

Llywydd

R Brinley Jones, CBE, MA, DPhil, HonDLitt, FSA

Is-Lywydd

T A Owen, MA (Oxon), MA (Cymru), FRSA (ymadawedig Awst 2000)

W J Phillips, MA, LLB (apwyntiwyd 23ain Chwefror 2001)

Trysorydd

Conrad L Bryant, CPFA

Penodwyd gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Miss Katherine Hughes, BA, MSc, MRTPI, FRSA

Ian C Lovecy, MA, PhD, HonFLA

Sandra J Anstey, PhD, PGCE

J Elfed Evans

Etholwyd gan Lys y Llywodraethwyr

Yr Athro Emeritws Ieuan Gwynedd Jones, MA, DLitt, FRHistS (ymddiswyddwyd 2000)

Yr Athro Emeritws Deidre Beddoe

Miss Gwerfyl Pierce Jones, MA

Yr Athro Elan Closs Stephens, MA

Alun Creunant Davies, MA

J Arfon Hughes, BArch(Cymru)

Yr Athro Derec Llwyd Morgan, BA, DPhil, DLitt

Dr Ceri Davies, DLitt

John Watkin, FRSA

Cyfetholwyd gan y Cyngor

Yr Athro John M Lancaster, MPhil, ALA (ymddiswyddwyd Gorffennaf 2000)

W Gwyn Williams, OBE, MInstAM, HonFLA, FRSA

Handel M Morgan, MBE

Yr Athro Peter H Morgan, BA, PhD

Yr Athro D Hywel Roberts, MA, DipLib, ALA

Roy Luff, OBE, DL, MSc, CEng, FIM, FIEE, FRSA

STAFF HYN

Llyfrgellydd

Andrew M W Green, MA DipLib, ALA

Ceidwad Darluniau a Mapiau

D Huw Owen, BA, PhD, DAA (Ymddeolwyd 28fed Chwefror 2001)

Ceidwad Llawysgrifau a Chofysgrifau

Gwyn Jenkins, MA

Ceidwad Llyfrau Printiedig

W Rhidian M Griffiths, MA, MLitt, PhD, DipLib, ALA

Cyfarwyddwr Gweinyddiaeth a Gwasanaethau Technegol

Mark W Mainwaring, MA, Cyfreithiwr, MIMgt

Cyfarwyddwr Cyllid

David H Michael, C.P.F.A.

Ceidwad Mapiau a Phrintiau dros dro

D Michael Francis, BA (o 1af Mawrth 2001)

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R CYNGOR A'R LLYFRGELLYDD

O dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 mae'n ofynnol i Gyngor Llyfrgell Genedlaethol Cymru baratoi datganiad o'r cyfrifon mewn perthynas a phob blwyddyn gyfrifo ar ffurf ac ar sylfaen sydd wedi'u pennu gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Llunnir y cyfrifon i ddangos golwg wir a theg o weithgareddau ariannol y Llyfrgell yn ystod y flwyddyn ac o'r sefyllfa ariannol ar ddiwedd y flwyddyn.

Wrth baratoi cyfrifon y Llyfrgell mae'n ofynnol i'r Cyngor wneud fel a ganlyn:

- o lynu wrth y cyfarwyddyd cyfrifon a gyhoeddwyd gan yr Cynulliad Cenedlaethol Cymru, gan gynnwys y gofynion perthnasol o ran cadw cyfrifon a datguddiadau a'u defnyddio ar sylfaen gyson.
- o llunio penderfyniadau ac amcangyfrifon mewn modd rhesymol a gochelgar.
- o datgan a gadwyd at y safonau cyfrifyddol priodol a datganiadau arferion argymelledig, a datguddio ac esbonio unrhyw wyro materol a welir yn yr adroddiadau ariannol.
- o llunio adroddiadau ariannol ar sail bod yn fusnes sy'n parhau i weithredu, onid yw'n amhriodol cymryd yn ganiataol y bydd y Llyfrgell yn parhau.

Mae Prif Swyddog Cyfrifyddol y Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi pennu'r Llyfrgellydd yn Swyddog Cyfrifyddol ar gyfer y Llyfrgell. Mae ei gyfrifoldebau perthnasol, yn rhinwedd ei swydd fel Swyddog Cyfrifyddol, gan gynnwys ei gyfrifoldeb dros sicrhau priodoldeb a rheoleidd-dra yr arian cyhoeddus y mae'n gyfrifol amdanynt, a thros gadw cofnodion priodol, wedi eu nodi yn y Memorandwm i Swyddogion Cyfrifo'r Cynulliad Cenedlaethol Cymru a ryddhawyd gan y Trysorlys.

DATGANIAD AR Y SYSTEM RHEOLAETH ARIANNOL MEWNOL

Fel Swyddog Cyfrifo, cydnabyddaf fy nghyfrifoldeb dros sicrhau y caiff system effeithiol o reolaeth ariannol mewnol ei chynnal a'i gweithredu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru.

Gall y system gynnig sicrwydd o fewn rheswm, ond nid sicrwydd pendant, bod yr asedion wedi'u diogelu, bod

trafodion wedi'u hawdurdodi a'u cofnodi'n gywir a bod unrhyw gamgymeriad neu afreoleidd-dra perthnasol naill ai'n cael eu hatal neu'n cael eu canfod o fewn cyfnod amserol.

Seilir y system rheolaeth ariannol mewnol ar fframwaith o wybodaeth rheoli rheolaidd, gweithrediadau gweinyddol priodol a system o ddirprwyo ac atebolrwydd. Mae'n cynnwys, yn fwyaf penodol:

- o systemau cyllido cynhwysfawr gyda chyllideb flynyddol i'w chytuno gan y Pwyllgor Cynllunio ac Adnoddau a'r Uwch Grwp Rheoli;
- o adolygiadau rheolaidd gan y Pwyllgor Cynllunio ac Adnoddau a'r Uwch Grwp Rheoli o adroddiadau ariannol cyfnodol a blynyddol sy'n dangos y perfformiad ariannol yn erbyn y rhagolygon;
- o pennu targedau i fesur perfformiad ariannol ac fel arall;
- o canllawiau clir i reoli buddsoddiadau cyfalaf;
- o fel y bo'n briodol, disgyblaethau rheoli prosiectau ffurfiol.

Darperir gwasanaeth archwilio mewnol Llyfrgell Genedlaethol Cymru gan Bentley Jennison sy'n gweithredu yn ol y safonau a ddiffinnir yn Llawlyfr Archwilio Mewnol y Llywodraeth. Mae dadansoddiad o'r risg y mae'r corff yn agored iddo yn dylanwadu ar waith yr archwilwyr mewnol, ac mae cynlluniau'r archwiliad mewnol blynyddol yn seiliedig ar y dadansoddiad hwn. Caiff y dadansoddiad o risg a chynlluniau'r archwiliad mewnol eu cadarnhau gan Bwyllgor Archwilio y Llyfrgell Genedlaethol ac fe'u cymeradwyir gennyf fi. O leiaf unwaith y flwyddyn, byddaf yn derbyn adroddiad am hynt yr archwiliad mewnol. Mae yn yr adroddiad farn annibynnol ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd system rheolaeth ariannol mewnol y Llyfrgell.

Mae fy adolygiad i o effeithiolrwydd y system rheolaeth ariannol mewnol wedi'i oleuo gan waith yr archwilwyr mewnol, y Pwyllgor Archwilio sy'n goruchwylio gwaith yr archwiliwr mewnol, y rheolwyr gweithredol sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheolaeth ariannol, a sylwadau a wnaed gan yr archwilwyr mewnol yn eu llythyr rheolaeth ac adroddiadau eraill.

Yn eu Hadroddiad Blynyddol 1999/2000 casglodd yr archwilwyr mewnol fod rhai diffygion sylweddol yn nhrefn reolaeth ariannol fewnol y Llyfrgell, ond eu bod yn fodlon fod y rhain wedi, neu ar fin cael eu datrys mewn ffordd briodol.

Yng ngoleuni canfyddiadau'r archwilwyr mewnol, lluniwyd cynllun gweithredu i'w roi ar waith yn 2000/2001 er mwyn mynd i'r afael â'r prif feysydd lle gwelwyd bod angen gwella. Mae gwaith yr archwilwyr mewnol yn ystod 2000/01 wedi adolygu'r cynnydd a wnaed o'u cymharu â'r canfyddiadau gwreiddiol ac maent wedi cadarnhau i mi fod argymhelliad o bwys wedi cael sylw.

Gweithrediad yr Adroddiad Turnbull

Fel y Swyddog Cyfrifo, yr wyf yn ymwybodol o argymhellion y Pwyllgor Turnbull, ac yr wyf yn cymryd camau rhesymol er mwyn cydymffurfio gyda anghenion y Trysorlys i baratoi Datganiad Rheolaeth Mewnol ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2002, yn unol â'r cyfarwyddyd a roddwyd ganddynt.

Andrew M W Green

Llyfrgellydd a Swyddog Cyfrifyddol

24 Awst 2001

TYSTYSGRIF AC ADRODDIAD ARCHWILYDD CYFREDINOL CYMRU I'R AELODAU CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

Tystiaf fy mod wedi archwilio'r datganiadau ariannol ar dudalennau 15 i 29 dan Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y confensiwn cost hanesyddol sydd wedi'i ddiwygio yn sgîl adbriso rhai asedion sefydlog a'r polisiau cyfrifo a nodir ar dudalennau 18 i 20.

Cyfrifoldebau'r Cyngor, y Llyfrgellydd a'r Archwiliwr

Fel y disgrifir ar dudalen 10, y Cyngor a'r Llyfrgellydd Llyfrgell Genedlaethol Cymru sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a chyfarwyddiadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru a waned yn unol â'r ddeddf honno ac am sicrhau rheoleidd-dra'r trafodion ariannol. Mae'r Cyngor a'r Llyfrgellydd hefyd yn gyfrifol am baratoi holl gynnwys arall yr Adroddiad Blynyddol. Mae fy nghyfrifoldebau i, fel archwiliwr annibynnol, wedi'u sefydlu trwy statud ac yn cael eu llywio gan y Bwrdd Ymarferion Archwilio a chanllawiau moeseg y proffesiwn archwilio.

Cyflwynaf fy marn ynghylch cywirdeb a thegwch y datganiadau ariannol ac a ydynt wedi'u paratoi yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992, ac unrhyw gyfarwyddiadau dan ddarpariaethau'r ddeddf honno gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Hefyd, ym mhob agwedd berthnasol, a yw'r adnoddau a wariwyd a'r dderbyniwyd yn unol â bwriad y Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac a yw'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â gofynion yr awdurdodau sy'n eu rheoli. Adroddaf hefyd os nad yw'r Rhagair, yn fy marn i, yn gyson a'r datganiadau ariannol, os nad yw'r Llyfrgell wedi cadw cofnodion cyfrifo priodol, neu os nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau angenrheidiol ar gyfer fy archwiliad.

Yr wyf wedi darllen y gwybodaeth arall sydd yn gynnwysiedig yn yr Adroddiad Blynyddol ac yn barnu a yw'n

gyson gyda datganiadau ariannol archwiliedig. Rwyf yn ystyried yr oblygiadau am fy tystigrif os dof yn ymwybodol o unrhyw camfynegiant neu anghysondebau sylfaenol gyda'r datganiadau ariannol.

Adolygaf a yw'r datganiad ar dudalen 11 a 12 yn adlewyrchu cydymffurfiaid y Llyfrgell gyda chanllawiau'r Trysorlys 'Corporate governance: statement on the system on internal financial control'. Adroddaf os nad yw'n bodloni gofynion penodol y Trysorlys, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson gyda gwybodaeth arall a ddaeth i'm sylw yn sgil fy archwiliad o'r datganiadau ariannol.

Sylfaen barn

Cynhaliwyd fy archwiliad yn unol â Y Deyrnas Unedig Safonau Archwilio cyhoeddadedig y Bwrdd Ymarferion Archwilio. Mae archwiliad yn golygu archwilio, ar sail prawf, dystiolaeth sy'n berthnasol i symiau, datguddiadau a rheoleidd-dra'r trafodion ariannol yn y datganiadau ariannol. Mae'n cynnwys hefyd asesiad o amcangyfrifon a barn y Cyngor a'r Llyfrgellydd wrth lunio'r datganiadau ariannol, a yw'r polisiau cyfrifo yn briodol i amgylchiadau'r Llyfrgell, ac a yw'r polisiau hynny wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datguddio'n ddigonol.

Cynlluniais fy archwiliad, ac ymgymerais ag ef, i sicrhau'r holl wybodaeth ac esboniadau a oedd, yn fy marn i, yn angenrheidiol i roi tystiolaeth ddigonol er mwyn gallu sicrhau o fewn rheswm nad oes yn y datganiadau ariannol unrhyw gamfynegiant perthnasol, boed hynny trwy gamgymeriad, trwy dwyll neu afreoleidd-dra arall a bod yr incwm a'r gwariant, ym mhob agwedd ymarferol, yn unol â bwriadau'r Cynulliad Cenedlaethol Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â gofynion yr awdurdodau sy'n eu rheoli. Yr wyf hefyd wedi arfarnu digonolrwydd cyffredinol y wybodaeth a gyflwynir yn y datganiadau ariannol.

Barn

Yn fy marn i:

- Mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa Llyfrgell Genedlaethol Cymru ar 31 Mawrth 2001 ac o'r adnoddau sy'n dod i mewn a'r modd y caiff yr adnoddau hynny eu defnyddio, a'r llifoedd arian, ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny ac maent wedi eu paratoi'n briodol yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 a'r cyfarwyddiadau a roddwyd dan ddarpariaethau'r ddeddf honno gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru; ac
- ym mhob agwedd ymarferol, mae'r gwariant a'r incwm yn unol â bwriad y Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac mae'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â gofynion yr awdurdodau sy'n eu rheoli.

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

John Bourn

Archwilydd Cyffredinol Cymru

3 Medi 2001

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Bae Caerdydd

Caerdydd

CF99 1NA

DATGANIAD O WEITHGAREDDAU ARIANNOL AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU

31 MAWRTH 2001

	Nod- iadau	CRONFEYDD CYHOEDDUS		CRONFEYDD PREIFAT		2000/2001	1999/00
		Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Cyfanswm	Cyfanswm
		£000	£000	£000	£000	£000	£000
ADNODDAU A DDERBYNIWYD							
Grant a dderbyniwyd	2	5,361	2,160	-	-	7,521	6,394
Grantiau Eraill	3	61	298	-	-	359	205
Incwm Masnachu Arall	4	403	-	-	-	403	297
Incwm ar Fuddsoddiadau	8	-	-	265	29	294	275
Rhoddion a Chymynroddion	8	-	-	59	5	64	49

CYFANSWM YR ADNODDAU A DDERBYNIWYD		5,825	2,458	324	34	8,641	7,220
ADDNODDAU A WARIWYD	5						
Gwariant Elusennol Uniongyrchol:							
Casglu a Chadw		3,730	1,704	356	-	5,790	4,906
Marchnata, Arddangosfeydd ac Addysg		273	44	26	3	346	299
Cadwraeth		471	87	13	-	571	433
		4,474	1,835	395	3	6,707	5,638
Cefnogaeth		672	129	-	-	801	681
Cyfanswm Gwariant Uniongyrchol		5,146	1,964	395	3	7,508	6,319
Gwariant Arall:							
Codi Arian a Chyhoeddusrwydd		104	11	1	-	116	111
Rheoli a Gweinyddu		703	117	8	-	828	762
Cyfanswm Gwariant Arall		807	128	9	-	944	873
Cyfanswm Arian a Wariwyd		5,953	2,092	404	3	8,452	7,192
Cyn Costau Tybiannol							
Costau Tybiannol Tâl Cyflaf		2,477	-	-	-	2,477	2,308
CYFANSWM ARIAN A WARIWYD GAN GYNNWYS COSTAU TYBIANNOL		8,430	2,092	404	3	10,929	9,500
ADNODDAU NET A DDERBYNIWYD / (WARIWYD) CYN TROSLWYDDIADAU		(2,605)	366	(80)	31	(2,288)	(2,280)

Gwrthdroad cost tybiannol cyfalaf		2,477	-	-	-	2,477	2,308
Trosglwyddiadau gross rhwng cronfeydd	8	-	279	(279)	-	-	-
ADDNODDAU NET A DDERBYNIWYD / (WARIWYD) AR GYFER Y FLWYDDYN ARIANNOL		(128)	645	(359)	31	189	28
Colled wrth gael gwared ar asedau sefydlog diriaethol		-	(9)	-	-	(9)	-
Enillion/(colledion) ar werthiant asedau y bwriadwyd eu buddsoddi	8	-	-	(24)	(3)	(27)	436
Enillion/(colledion) nas gwiredwyd ar:							
Fuddsoddiâu	8	-	-	(134)	(25)	(159)	(645)
Asedau sefydlog diriaethol		-	-	-	-	-	4,752
SUMUDIAD ARIAN NET CRONFEYDD AR GYFER Y FLWYDDYN ARIANNOL		(128)	636	(517)	3	(6)	4,571
CRONFEYDD YN WEDDILL A DDYGWYD YMLAEN AR 1 EBRILL	13	5	40,943	5,392	581	46,921	42,350
CRONFEYDD YN WEDDILL I'W DWYN YMLAEN AR 31 MAWRTH	13	(123)	41,579	4,875	584	46,915	46,921

Mae pob gweithrediad yn parhau. Mae'r nodiadau ar dudalennau 18 hyd at 29 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Y FANTOLEN AR 31 MAWRTH 2001

			31 Mawrth 2001		31 Mawrth 2000
	Nodiadau	£000	£000		£000
ASEDAU SEFYDLOG					
Asedau Diriaethol	7	41,509			40,950
Buddsoddiadau	9	5,407			5,937
			46,916		46,887
ASEDAU CYFREDOL					
Dyledwyr	11	290			210
Buddsoddiadau Tymor Byr	10	51			37
Arian yn y Banc		12			103
		353			350
CREDYDWYR					
Swm sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	12	(189)			(316)
ASEDAU CYFREDOL NET			164		34
Darpariaeth i Rhwymedigaethau a Thaliadau	19		(165)		-
ASEDAU NET			46,915		46,921
CRONFEYDD	13				

Cyhoeddus Anghyfyngedig			(123)		5
Cyhoeddus Cyfyngedig			41,579		40,943
Preifat Anghyfyngedig			4,875		5,392
Preifat Cyfyngedig			584		581
			46,915		46,921

Mae'r nodiadau ar dudalennau 18 hyd at 29 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Andrew MW Green

Conrad L Bryant

Llyfrgellydd a
Swyddog Cyfrifyddol

Trysorydd y
Cyngor

Dyddiad

Dyddiad

DATGANIAD O LIF ARIAN AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU

31 MAWRTH 2001

		2000/01		1999/2000
	Nodiadau			
		£000		£000
Mewnlif arian net o weithgareddau gweithredol	15	1,259		984
Gwariant Cyfalaf a Buddsoddiadau Ariannol	16	(1,336)		(909)
Rheolaeth dros adnoddau ariannol parod	17	(14)		(29)
Cynnydd / (Lleihâd) mewn Arian		(91)		46

Mae'r nodiadau ar dudalennau 18 hyd at 29 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

NODIADAU I'R CYFRIFON 31 MAWRTH 2001

1. POLISIŌAU A FABWYSIADWYD WRTH BARATOI'R CYFRIFON

(a) Confensiynau Cyfrifon

Paratoir y cyfrifon dan gonfensiwn y gost hanesyddol, wedi'i addasu i gynnwys ail-brisio asedau sefydlog, ac maent yn cydymffurfio i'r Datganiad ynglyn ag Arferion Cymeradwy, "Cyfrifyddu gan Elusennau" a gyhoeddwyd gan y Comisynwyr Elusennau ar gyfer Cymru a Lloegr ac i'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a anfonwyd i'r Llyfrgell gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Heb gyfyngu ar y wybodaeth a roddir, cyferfydd y cyfrifon ag anghenion Safonau Cadw Cyfrifon a gyhoeddwyd neu a fabwysiadwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifon

i'r graddau y mae'r anghenion hynny'n briodol. Nid yw'r Cyfarwyddyd Cyfrifon yn mynnu i'r Llyfrgell gynhyrchu crynodeb cyfrif incwm a gwariant na nodyn o gost hanesyddol ar enillion a cholledion.

(b) Adnoddau a Dderbyniwyd

Rhoddir cyfrif am bob incwm pan enillir ef. Cynhwysir y grant cynnal gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru a ddosrennir ar gyfer amcanion cyffredinol yn y Cyfrif Incwm a Gwariant yn y flwyddyn y mae'n ymwneud â hi. Rhoddir cyfrif am gyfraniadau, cymynroddau ac incwm gwirfoddol pan enillir ef. Trosglywddir cyfraniadau o gronfeydd preifat ar ôl ystyried symudiadau mewn asedau cyfredol.

(c) Gwariant

Dosberthir gwariant dan brif categorïau gwariant elusennol a gwariant arall, yn hytrach na'r math o gost, er mwyn darparu gwybodaeth fwy defnyddiol i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol.

Mae gwariant elusennol a chostau gweinyddiaeth yn cynnwys gwariant uniongyrchol gan gynnwys costau staffio uniongyrchol y gellid eu priodoli i'r gweithgaredd. Lle na ellid priodoli costau'n uniongyrchol, fe'u neilltuwyd ar gyfer gweithgareddau ar sail sy'n gyson a defnydd yr adnoddau.

Costau codi arian a chyhoeddusrwydd yw'r costau a gafwyd wrth geisio cyfraniadau gwirfoddol i'r Llyfrgell ac wrth roi cyhoeddusrwydd i'r Llyfrgell.

Costau rheoli a gweinyddu yw'r rhai a gafwyd mewn cysylltiad â rheoli asedau'r Llyfrgell, gweinyddu'r sefydliad a chydymffurfio â gofynion cyfansoddiadol a statudol.

(ch) Pryniadau'r Casgliadau

Ni throir casgliad y Llyfrgell yn gyfalaf yn y fantolen oherwydd fe'i hystyrir yn anaralladwy. Cynhwysir pryniadau i'r casgliad dan y Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig o fewn Datganiad o Weithgareddau Ariannol ym mlwyddyn eu prynu.

(d) Stoc

Gan nad yw'r cyflenwad o eitemau y gellir eu hailwerthu yn sylweddol, cynhwysir eu gwerth yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ym mlwyddyn eu prynu/cynhyrchu.

(dd) Prynu a Gwerthu mewn Arian Tramor

Trawsnewidiwyd yr Asedau a'r Rhwymedigaethau a enwyd mewn arian tramor ar y raddfa gyfnewid oedd mewn grym ar ddyddiad y fantolen. Cofnodir trafodion mewn arian tramor ar y raddfa sydd mewn grym ar ddyddiad y trafodion.

(e) Cost Tybiannol Cyfalaf

Yn unol â gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru, cynhwysir llog tybiannol ar gyfalaf, sy'n adlewyrchu cost y cyfalaf a ddefnyddiwyd, yn y costau rhedeg a'i amcangyfrif yn 6% o'r cyfalaf a ddefnyddiwyd.

(f) Cadw Cyfrifon Cronfeydd

Y mae cronfeydd anghyfyngedig cyhoeddus a phreifat ar gael i'w defnyddio yn ôl doethineb y Cyngor wrth hyrwyddo amcanion cyffredinol y Llyfrgell.

Cronfeydd cyfyngedig cyhoeddus yw'r Grant Cyfalaf a'r Grant Pwrcasu a dderbynnir gan y Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Cronfeydd cyfyngedig preifat yw cronfeydd sy'n gaeth i gyfyngiad penodol a bennwyd gan roddwr neu i amcan yr apel.

(ff) Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Cynhwysir enillion a cholledion ar werthiant yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol. Mae symudiadau yng ngwerth marchnadol buddsoddiadau a ddelir ar ddiwedd y flwyddyn hefyd yn cael eu hadlewyrchu yn y Cyfrif hwn yn unol â'r Datganiad o Arferion Cymeradwy neu Gyfrifyddu ar gyfer Elusennau.

(g) Asedau Sefydlog

Dangosir Tir ac Adeiladau yn ôl eu gwerth ar y farchnad agored, neu ar gost adnewyddu ostyngol yn achos adeiladau arbenigol. Ceir prisiad allanol bob pum mlynedd a defnyddir mynegrifau priodol i godi gwerth y prisiad hwn yn y blynyddoedd canol.

Dangosir offeriant, peiriannau a chyfarpar ar y gost adnewyddu gyfredol namyn lwfans am ddibrisiant. Fe godir y prisiad bob blwyddyn gan ddefnyddio mynegrifau priodol. Cynhwysir enillion a cholledion yn deillio o'r ail-brisio yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn y flwyddyn y digwyddant.

Darperir dibrisiant ar raddfeydd a amcangyfrifir er mwyn i bob ased ostwng yn gyson at weddill tybiedig ei werth dros yr oes economaidd ddefnyddiol a ddisgwylir iddo. Mae cyfartaledd oes fel a ganlyn:

Adeiladau rhydd-ddaliadol - hyd at 80 mlynedd

Offeriant, peiriannau a chyfarpar - hyd at 18 mlynedd

Offer cyfrifiaduron - hyd at 4 mlynedd

Ni ddibrisir tir rhydd-ddaliadol.

£1,000 yw'r isafswm ar gyfer cyfalafu, ond cyfalefir hefyd gyfarpar Technoleg Wybodaeth lle bo'n ffurfio rhan o rwydwaith.

(ng) **Costau Pensiynau**

Gweithreda'r Llyfrgell ei chynllun blwydd-dâl ei hun sy'n darparu budd-daliadau wedi'u seilio ar gyflog terfynol pensiynol. Mae'r cyfraniadau i'r cynllun sy'n ofynnol gan yr actiwari'n cael ei priodoli i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol dros oes gweithio'r cyflogeion. Gwneir darpariaeth briodol yn y cyfrifon hyn ar gyfer costau'r pensiynau sydd wedi crynhoi, ond nad ydynt yn ddyledus eto, i'w talu i gronfa bensiwn y Llyfrgell.

(h) **Treth**

Caniatawyd statws elusen i'r Llyfrgell gan Gyllid y Wlad. Cynhwysir Treth ar Werth anadferadwy, sy'n deillio o wariant ar weithgareddau heblaw masnachu, yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol neu ei throi yn gyfalaf os yw'n ymwneud ag ased sefydlog.

2. GRANTIAU'R LLYWODRAETH

	2000/01		1999/2000
	£000		£000
Cyfyngedig			
Grant Cynnal	5,361		5,095
Anghyfyngedig			
Grant Pwrcasu	565		531
Cyfalaf	1,595		768
Cyfanswm y grant a dderbyniwyd gan y Cynulliad Cenedlaethol Cymru.	7,521		6,394

3. GRANTIAU ERAILL

	2000/01		1999/2000
	£000		£000
Cyfyngedig			
Pwrcasu (i)	278		-
Cyfalaf	20		96
	298		96
Anghyfyngedig			

Eraill	61		109
	359		205

(i) Grantiau a dderbyniwyd i gynorthwyo prynu casgliad Wynnstay.

4. INCWM ARALL

	2000/01		1999/2000
	£000		£000
Anghyfyngedig			
Gwerthiant	185		166
Llog y Banc	13		8
Ffreutur	100		91
Amrywiol	105		32
	403		297

5. CYFANSWM ARIAN A WARIWYD CYN COSTAU TYBIANNOL

		Costau		2000/01	19992000
	Costau	Uniongychol			
	Staff	Eraill	Dibrisiant	Cyfanswm	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000
Gwariant Elusennol					
Casglu a Chadw	3,018	2,050	722	5,790	4,906
Marchnata, Arddangosfeydd ac Addysg	182	120	44	346	299
Cadwraeth	363	121	87	571	433
	3,563	2,291	853	6,707	5,638
Cefnogaeth	537	135	129	801	681
Cyfanswm Gwariant Uniongyrchol	4,100	2,426	982	7,508	6,319
Gwariant Arall					
Codi Arian a Chyhoedduswydd	47	58	11	116	111
Rheoli a Gweinyddu	490	221	117	828	762
Cyfanswm Gwariant Arall	537	279	128	944	873
Cyfanswm Arian a Wariwyd Cyn Costau Tybiannol					
	4,637	2,705	1,110	8,452	7,192

Cynhwysir swm o £18,400 (1999-00 £18,000) dan reoli a gweinyddu ar gyfer tâl yr archwilwyr

allanol a £3,100 a TAW (1999-00 £4,100 a TAW) ar gyfer gwaith archwilio arall.

6. TREULIAU STAFF

(a) Cyfanswm Costau Staff

	2000/01		1999/2000
	£000		£000
Cyflogau (i)	4,061		3,908
Treuliau Nawdd Cymdeithasol	305		293
Costau Eraill ynglyn a Phensynau (ii)	271		110
	4,637		4,311

i. Mae cyflogau yn cynnwys £65,942 (£55,905 in 1999-00) ar gyfer tâl ymddiswyddo yn dilyn cau'r uned argraffu fewnol. Ni ystyrid hyn yn un o swyddogaethau craidd y Llyfrgell.

(ii) Mae costau eraill ynglyn a phensynau yn cynnwys pensiynau o £69,450 (£76,945 1999/00) dan hen gynllun pensiynau a cost sefydlu darpariaeth o £155,413. Gweler nodyn 1(ng).

(b) Yn unol â Chôd Greenbury a llythron Dear Accounting Officer (GEN) 3/00 a 12/00 cyhoeddwyd gan y Trysorlys, mae'n ofynnol i'r Llyfrgell ddatgelu'r manylion canlynol ynghylch taliadau'r uwch staff sydd â'r cyfrifoldeb dros redeg adrannau llunio polisïau:-

Cyflogau Rheolwyr Uwch

Swydd	Enw	Oed	Cyflog Gros am y flwyddyn	Cynnydd Gwirioneddol mewn Hawliau Pensiwn dros y flwyddyn	Cyfanswm y Pensiwn Cronedig ar 31/3/2000

			£	£	£
Llyfrgellydd	Mr AMW Green	48	56,605	644	1,620
Ceidwad Darluniau a Mapiau	Mr DH Owen	60	45,121	499	9,296
Ceidwad Llawysgrifau a Chofysgrifau	Mr G Jenkins	51	48,987	1,833	16,660
Cyfarwyddwr Gweinyddiaeth a Gwasanaethau Technegol	Mr MW Mainwaring	45	47,992	998	5,545
Ceidwad Llyfrau Printiedig	Mr Rh Griffiths	46	41,159	1,326	11,059
Cyfarwyddwr Cyllid	Mr DH Michael	36	37,638	537	985
Ceidwad Mapiau a Phrintiau dros dro (dyrchafiad mewnol o 1af Mawrth 2001)	Mr D M Francis	53	40,633	1,572	13,846

Nid oedd budd-daliadau eraill yn daladwy.

(c) Cynhwysai cyflog y Llyfrgellydd gyflog cyfun o £54,036 (1999-2000: £52,643) a dyfarniad anghyfun o £2,569 (1999/2000: £3,136). Mae uwch staff eraill yn cael cyflog gros yn unig. Cyflogir y Llyfrgellydd ar gontract cyfnod penodol pum mlynedd o 1 Hydref 1998 i 30 Medi 2003. Mae'n aelod arferol o gynllun pensiwn y Llyfrgell.

Nifer y staff a gyflogwyd gan y Llyfrgell ar gyfartaledd bob mis yn ystod y flwyddyn:

	2000/01	1999/2000
Staff Swyddfa a Rheolwyr	25	25
Staff curadurol ac eraill	202	201
	227	226

Nid yw aelodau'r Llys a'r Cyngor yn cael unrhyw gyflog. Roedd cyfanswm y costau teithio, cynhaliath a llety a wariodd y Llyfrgell ar gyfer ei aelodau pwyllgor yn £27,296 (1999-00 £21,976), a hawliodd gan 22 o aelodau.

(d) Pensiynau

Gweithreda'r Llyfrgell gynllun budd-dâl diffiniedig sy'n darparu budd-daliadau wedi eu seilio ar gyflog terfynol pensiynol ar oed 60, yr oed ymddeol arferol. Mae'r aelodau'n talu cyfraniadau o 6% o'r enillion pensiynadwy. Bydd yr aelodau hynny sy'n gadael y cynllun sydd wedi cyfrannu am gyfnod o lai na 2 flynedd yn derbyn ad-daliad o'u cyfraniadau. Mae'r buddion yn cronni ar gyfradd o 1 rhan o 80 o'r cyflog pensiynadwy ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn ogystal, mae swm un-taliad, sydd yn cyfateb i bensiwn 3 blynedd, yn daladwy adeg ymddeol. Os yw'r aelod yn marw, mae'r pensiwn yn daladwy i'r cymar byw ar gyfradd o hanner pensiwn yr aelod. Os bu farw tra'n gweithio mae'r cynllun yn talu budd un-taliad. Mae ymddeoliad am resymau meddygol yn bosib os ceir salwch difrifol.

Cedwir asedau'r Cynllun ar wahân i rai'r Llyfrgell ac fe'u buddsoddir gyda Prudential Pensions mewn Cynllun Rheoledig. Cyflawnwyd y prisiant diweddaraf hyd at 31 Mawrth 1999. Yn dilyn yr adroddiad actiwaraid, cyfranodd y Llyfrgell 1% yn ystod 1999/2000. O 1 Ebrill 2000 cyfrennir 6% gan y Llyfrgell fel cyflogydd ynghyd â 6% ychwanegol gan y staff. Cyhoeddir datganiad yr actiwari gyda Chyfrifon Blyneddol y Gronfa Bensiwn.

Y gost bensiynol am y cyfnod oedd £202,160 (1999-00 £32,948). Dangoswyd yn ôl prisiant diweddaraf yr actiwari mai £25.654m oedd gwerth marchnadol asedau'r Cynllun, ac nad oedd gwerth yr actiwari o'r asedau hynny yn rhagor na 105% o werth rhwymedigaethau'r Cynllun.

(e) Cofrestr Anrhegion

Mae'r Llyfrgell hefyd yn rhedeg cofrestr anrhegion. Ni chredir bod unrhyw eitem a nodwyd yn ystod y flwyddyn o fudd materol i'r datganiadau ariannol hyn.

7. ASEDAU SEFYDLOG DIRIAETHOL

	Tir ac Adeiladau Rhydd-ddaliadol	Offeriant, Celfi Gosod a Chyfarpar	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Gwerth a Phrisiant			
Ar 1 Ebrill 2000	39,711	2,270	41,981
Ychwanediadau	766	922	1,688
Gwardwyd	-	(355)	(355)
Ar 31 Mawrth 2001	40,477	2,837	43,314
Dibrisiant			
Ar 1 Ebrill 2000	-	1,031	1,031
Darparwyd ar gyfer y flwyddyn	579	531	1,110
Gwardwyd	-	(336)	(336)
Ar 31 Marwth 2001	579	1,226	1,805
Gwerth Llyfr Net			
Ar 31 Marwth 2001	39,898	1,611	41,509
Ar 1 Ebrill 2000	39,711	1,239	40,950

Prisiwyd
Tir ac
Adeiladau
Rhydd-
ddaliadol y
Llyfrgell
yn
broffesiynol
fel ar 31
Mawrth
2000 gan
Asiantaeth
y Swyddfa
Brisio yn
unol a'r
Canllawiau
a
gyhoeddwyd
gan
Sefydliad
Brenhinol
y Syrfewyr
Siartredig.
Defnyddir
asedion
sefydlog
diraethol
dim ond ar
gyfer
gweithgaredd
elusynol y
Llyfrgell.
Mae'r
Prisiwr
wedi
cadarnhau
wrth y

Llyfrgell na fu unrhyw newid materol yng ngwerth y portffolio yn ystod 2000/01.

8. CRONFEYDD PREIFAT

	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Cyfanswm	Cyfanswm
			2000/01	1999/2000
	£000	£000	£000	£000
Adnoddau a Dderbyniwyd				
Cymynroddion	1	1	2	30
Ystadau Prifysgol Cymru	56	-	56	16
Arall	2	4	6	3
	59	5	64	49
Llog a Dderbyniwyd	265	29	294	275
Elw / (colled) ar werthu buddsoddiadau	(24)	(3)	(27)	436
	241	26	267	711
Cyfanswm	300	31	331	760
Adnoddau a Wariwyd				
Casglu a Storio	(356)	-	(356)	(142)
Arall	(48)	(3)	(51)	(48)
Cyfanswm	(404)	(3)	(407)	(190)
Adnoddau Net a Dderbyniwyd/(Gwariwyd)	(104)	28	(76)	570
Trosglwyddiad i Gronfeydd Cyhoeddus	(279)	-	(279)	(320)

	(383)	28	(355)	250
Colledion nas gwireddwyd ar ail-brisio buddsoddiâu	(134)	(25)	(159)	(645)
Symudiad Net yn y Cronfeydd Preifat yn ystod y flwyddyn	(517)	3	(514)	(395)
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill	5,392	581	5,973	6,368
I'w dwyn ymlaen ar 31 Mawrth	4,875	584	5,459	5,973

Dangosir dadansoddiad o'r cronfeydd unigol ar dudalen 30.

9. BUDDSODDIADAU

	2000/01	1999/2000
	£000	£000
Gwerth Marchnadol ar 1 Ebrill	5,936	6,360
Ychwanegu Caffaeliad ar Gost	1,244	3,609
Llai: derbyniadau ar werthiant	(1,587)	(3,824)
Ennill ar werthiant	(27)	436
Ennill / (Colled) nas gwiredd ar ailbrisiad	(159)	(645)
Gwerth Marchnadol ar 31 Mawrth	5,407	5,936

Roedd cost hanesyddol Buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2001 £5.707m (1999-2000 £6.077m). Delir a'r buddsoddiadau rhestredig yng Nghyfnewidfa Stoc Llundain. Cymerir 42% o'r portffolio gan stociau ymyl aur y

Trysorlys fel ar 31 Mawrth 2001. Nid oes yr un buddsoddiad arall yn fwy na 5% o'r portfolio. O'r gwerth ar y farchnad o £5.407m, cedwid £2.483m mewn buddsoddiadau ystod culach, a £2.924m mewn ystod ehangach.

10. ASEDAU CYFREDOL - BUDDSODDIADAU

	31 Mawrth 2001	31 Mawrth 2000
	£000	£000
Cyfrif Cadw Masnachydd	51	37
	51	37

11. DYLEDWYR – dyledus o fewn blwyddyn

	31 Mawrth 2001	31 Mawrth 2000
	£000	£000
Dyledwyr Masnachol	123	49
Blaendaliadau ac Incwm Cronedig	86	75
Blaendal y Gronfa Bensiwn	57	59

Cronfeydd Preifat	24	27
	290	210

12. CREDYDWYR – i’w talu o fewn blwyddyn

	31 Mawrth 2001	31 Mawrth 2000
	£000	£000
Credydwy'r Masnachol	47	112
Credydwy'r Eraill	2	-
Croniadau	43	75
Trethi ac Yswiriant Gwladol	97	129
	189	316

13. SYMUDIADAU MEWN CRONFEYDD

	Ar Ebrill 1999	Mewnlif Adnoddau	Adnoddau a Wariwyd	Sumudiadau eraill yn ystod y flwyddyn	Ar 31 Mawrth 2001
	£000	£000	£000	£000	£000

CRONFEYDD CYHOEDDUS					
Cyfyngedig - Cyfalaf	40,945	1,615	(1,110)	130	41,580
- Pryniant	(2)	843	(982)	140	(1)
Cyfanswm Cyfyngedig	40,943	2,458	(2,092)	270	41,579
Anghyfyngedig	5	5,825	(8,430)	2,477	(123)
Cyfanswm Cronfeydd Cyhoeddus	40,948	8,283	(10,522)	2,747	41,456
CRONFEYDD PREIFAT					
Cyfyngedig	581	34	(3)	(28)	584
Anghyfyngedig	5,392	324	(404)	(437)	4,875
Cyfanswm Cronfeydd Preifat	5,973	358	(407)	(465)	5,459
CYFANSWM	46,921	8,641	(10,929)	2,282	46,915

14. YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae gan y Llyfrgell Raglen Cyfalaf Dreigl dros bedair blynedd. Ar ddyddiad y fantolen, y mae'r ymrwymiodau sy'n weddill fel y ganlyn:

	31 Mawrth 2001	31 Mawrth 2000
	£000	£000

Dan gytundeb	559	70
Wedi'u hawdurdodi ond heb fod dan gytundeb	235	241
	794	311

Disgwylir y bydd pob ymrwymiad hyd at 31 Mawrth 2001 yn daladwy yn ystod y blwyddyn ariannol 2001/02.

15. CYSONI GWARGED GWEITHREDU Â LLIF ARIAN NET O WEITHGAREDDAU GWEITHREDOL

	2000/01	1999/2000
	£000	£000
Adnoddau net a dderbyniwyd/(wariwyd) ar gyfer y flwyddyn ariannol	190	28
Dibrisiant	1,110	857
(Cynnydd)/Lleihâd mewn dyledwyr	(80)	27
Cynnydd mewn credydwyr a darpariaeth	39	72
	1,259	984

16. GWARIANT CYFALAF Â BUDDSODDIADAU ARIANNOL

	2000/01	1999/2000
	£000	£000
Talidau i gaffael asedau sefydlog diriaethol	(1,689)	(1,124)
Talidau i gaffael buddsoddiadau	(1,244)	(3,609)
Arian a gafwyd wrth werthu asedau sefydlog diriaethol	10	-
Derbyniadau o werthu buddsoddiadau	1,587	3,824
	(1,336)	(909)

17. CYSONI LLIF ARIAN NET Â SYMUDIADAU MEWN CRONFEYDD NET

	2000/01	1999/2000
	£000	£000
Cronfeydd net ar 1 Ebrill	140	65
Mewn-lif/(All-lif) arian net	(91)	46
Cynnydd/(Lleihâd) mewn buddsoddiad asedau cyfredol	14	29
Crofeydd net ar 31 Mawrth	63	140

--	--	--

18. TRAFODION Â CHYRFF PERTHYNOL

Ystyrir Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn barti perthynol. Yn ystod y flwyddyn derbynna'r Llyfrgell arian gan y Cynulliad, ar ffurf Grant Cynnal, Grant Pwrcasu a Grant Cyfalaf.

Derbyniodd y Llyfrgell £20,000 yn 2000/01 (1999/00: £20,000) gan Brifysgol Cymru i wneud cyfraniad i Uned Gydydffurfio S4C seiliedig ar ymarfer arolygu ddi-baid a chyngor ymgynghorwyr annibynnol. Mae Mrs Elan Closs Stephens, sy'n aelod o Gyngor a Llys Llywodraethwyr y Llyfrgell, yn Ddarlithydd Uwch yn y Brifysgol.

19. DARPARIAETH

	Darpariaeth ar gyfer Ailstrwythuro	Darpariaeth ar gyfer Costau Pensiwn	Cyfanswm
	£000	£000	£000
1af Ebrill 2000	0	0	0
Darparwyd yn y fflwyddyn	55	156	211
Llai: defnyddiwyd	(30)	(16)	(46)
31ain Mawrth 2001	25	140	165

Pan fydd ailstrwythuro'r Llyfrgell wedi dod i ben, disgwylir y bydd y costau'n cael eu cadw o fewn cyllideb bresennol y Llyfrgell.